

Fecr Yayınları: 489

TASAVVUF ve HAYAT

Doç. Dr. Mahmud Esad ERKAYA

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
VADİ GRAFİK TASARIM VE REKLAMCILIK LTD. ŞTİ.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA • Tel: 0 312 395 85 71
(Sertifika No: 47479)

1. Baskı: Aralık 2021

ISBN: 978-625-8005-33-2

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

TASAVVUF ve HAYAT

Doç. Dr. Mahmud Esad ERKAYA

Ankara 2021

Doç. Dr. Mahmud Esad ERKAYA

Ankara'da doğdu (1985). Sincan İmam Hatip Lisesinden (2002), Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu (2006). Yüksek lisansını tamamladı (2009). Bir süre imam-hatiplik yaptı (2007). Daha sonra Diyanet İşleri Başkanlığı Hadislerle İslam Projesi kapsamında çalışmalarını sürdürdü (2012). Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tasavvuf Anabilim Dalına araştırma görevlisi olarak atandı (2012). Yedi ay süreyle Ürdün'de misafir araştırmacı olarak bulundu (2014). Doktora çalışmalarını tamamladı (2015). Doçent unvanını aldı (2019). *Kur'an Kaynaklı Tasavvuf Kavramları, Mânevî Eğitim Metodu Olarak Halvet, İlim ve İrfan Yazıları I - Peygamber Kıssaları ve Hanefî Fakihlerin Zayıf Hadisle Hüküm Verme Gerekçeleri (el-Hidâye Örneği)* adlı yayınlanmış kitapları ve çeşitli akademik dergilerde makaleleri bulunan yazar halen Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi Tasavvuf Anabilim Dalında çalışmalarına devam etmektedir.

ÖN SÖZ

Tasavvuf, Peygamber Efendimizin örneklüğünde, İslâm'ın zâhir ve bâtın yönleriyle yaşanmasını gaye edinmiş bir ilimdir. Tasavvufun aslı Kur'an-ı Kerîm ve Peygamber (sas) Efendimizin sünnetinin hayata geçirilmesinden ibarettir. Bundan dolayı tasavvuf, yalnızca müntesiplerinin yahut bu alanda araştırma yapanların değil her kesimden insanın ilgilenmesi gereken bir ilimdir. Gerek kültürümüzün temellerini atan bir düşünce sistemi olması gerekse insanın mânevî eğitiminin sağlam kaideler üzerine oturtulması için tasavvuf hakkında okumalar yapmak önem arz eder. Çünkü tasavvuf, Allah'ı tanımayı gaye edinmiş bir ilimdir. Nefsi eğitmek ve kalbi tasfiye etmek suretiyle mârifetullahı ermek için İslâm'ın temel kaynaklarını kendisine rehber edinen tasavvuf büyükleri bu uğurda geliştirdikleri metotlarla asırlarca bir taraftan imanlı nesillerin yetişmesinde öncülük ederlerken diğer taraftan da İslâm'ın dünyanın dört bir yanına yayılmasına hizmet etmişlerdir. Bu bağlamda tasavvuf, yaşamın tamamını etkileyen bir ilim olmuştur. Ahlâktan edebiyata, nefis terbiyesinden cihada, sanattan felsefeye kadar sosyal ve beşerî ilimlerin kesişim noktası olan tasavvuf, nazarî ve pratik yönleriyle kulun Allah'a giden yolda karşılaşacağı sıkıntı ve güçlükleri aşmasının çözümlerini sunmuştur.

Tasavvufun tarihsel gelişimini ve temel kavramlarını içeren bu eser tasavvufa giriş mahiyetinde bilgiler sunmaktadır. Kitap iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm tasavvuf tarihi ve kültürüne dair genel bir çerçeve çizen yazılardan oluşmaktadır. Burada, doğru döneminden kurumsallaşmasına kadar

geçen dönem, tasavvufun ahlâkî ve mânevî yönü, temel kaynakları ve eğitim metotları üzerinde durulmuştur. İkinci bölüm ise İlim ve İrfan Dergisi'nde yayınlanan yazıların gözden geçirilmiş halinden müteşekkildir. Burada hidâyet, ezan ve kurban gibi bazı dini kavramların yanında tasavvuf kavramlarına yer verildikten sonra mânevî eğitime dair kavramlardan bahsedilmiştir. *Tasavvuf ve Hayat* kitabının hazırlanması sürecinde çalışmayı titizlikle okuyup tashih eden eşim Ayşe Hümeýra ERKAYA'ya teşekkürlerimi sunuyorum.

Mahmud Esad ERKAYA
Ankara, Aralık 2021

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ-----	5
-------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

TASAVVUF TARİHİ ve KÜLTÜRÜ -----	9
A. TASAVVUF TARİHİ -----	9
a. Tasavvuf Nedir? -----	9
b. Tasavvufun Temeli: Zühd -----	15
c. Tasavvuf İlminin Teşekkülü-----	21
d. Tasavvufun Kurumsallaşması: Tarikatlar -----	26
B. TASAVVUF KÜLTÜRÜ -----	33
a. Tasavvufun Tesir Halkası ve Tekkeler-----	33
b. Tasavvufun Kaynağı: Kur'an ve Sünnet-----	39
c. Tasavvuf Ahlakı -----	45
d. Tasavvuf Kavramları-----	51
e. Tasavvufta Mânevî Eğitim -----	56
f. Tasavvufta Eğitimde Mürşid ve Mürid -----	62
g. İbadetlere Derûnî Yaklaşımlar -----	67
h. Bazı Tasavvuf Meseleleri -----	73
i. Tasavvuf Klasikleri -----	80

İKİNCİ BÖLÜM

DİNÎ ve TASAVVUFÎ KAVRAMLAR -----	87
A. GENEL KAVRAMLAR -----	87
a. Hidâyet -----	87
b. Kurban-----	94
c. Ezan -----	102
d. Muharrem Ayı ve Âşûrâ -----	112
e. Mevlid-i Nebî -----	119

B. TASAVVUF KAVRAMLARI -----	127
a. Tasavvuf Ahlâkına Dair Kavramlar-----	134
1. Tevbe -----	134
2. Mücâhede-----	145
3. Takvâ -----	155
4. Rızâ-----	164
b. Mânevi Eğitime Dair Kavramlar -----	172
1. Mürşid ve Mürid -----	172
2. Zikir -----	180
3. Sohbet -----	187
4. Râbîta-----	195
5. Uzlet-----	202
6. İ'tikâf -----	211
7. Halvet-----	218
 KAYNAKLAR -----	 227